

32001D0235

L 85/13

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

24.3.2001.

**PADOMES LĒMUMS****(2001. gada 8. marts)****par Turcijas Republikas pievienošanās partnerības principiem, prioritātēm, starpposma mērķiem un nosacījumiem****(2001/235/EK)**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

trūkst kāda būtiska elementa, Padome pēc Komisijas priekšlikuma, pieņemot lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu, var veikt attiecīgus pasākumus atbilstīgi jebkurai pirmspievienošanās palīdzībai.

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 390/2001 (2001. gada 26. februāris) par palīdzību Turcijai atbilstīgi pirmspievienošanās stratēģijai un jo īpaši par pievienošanās partnerības izveidi <sup>(1)</sup>, jo īpaši tās 2. pantu,

- (4) EK un Turcijas Asociācijas padome ir nolēmusi, ka Turcijas pievienošanās partnerību attiecīgā gadījumā pārraudzīs Asociācijas līguma iestādes.

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

- (5) Komisijas 2000. gada kārtējā pārskatā ir sniegta objektīva analīze par Turcijas sagatavošanās darbiem dalībai un noteikts prioritāro jomu skaits turpmākajam darbam.

tā kā:

- (1) Helsinku Eiropadome ir paziņojusi: "Turcija ir kandidātvalsts, kuru nolemts uzņemt Savienībā, pamatojoties uz tādiem pašiem kritērijiem, kādus piemēro citām kandidātvalstīm. Ievērojot pašreizējo Eiropas stratēģiju, Turcija, līdzīgi kā citas kandidātvalstis, gūs labumu no pirmspievienošanās stratēģijas, kas veicinās un atbalstīs tās reformas." Šādas stratēģijas galvenā iezīme būs pievienošanās partnerība, ko izstrādās, pamatojoties uz iepriekšējās Eiropadomes secinājumiem.

- (6) Lai sagatavotos dalībai, Turcijai jāizstrādā Kopienas tiesību kopuma pieņemšanas valsts programma. Šajā programmā jāiekļauj pievienošanās partnerībā noteikto prioritāšu un starpposma mērķu īstenošanas grafiks,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

**1. pants**

- (2) Regulā (EK) Nr. 390/2001 ir paredzēts, ka Padomei pēc Komisijas priekšlikuma ar kvalificētu balsu vairākumu jālemj par principiem, prioritātēm, starpposma mērķiem un nosacījumiem pievienošanās partnerībā, ko iesniegs Turcijai, kā arī par tās turpmākiem nozīmīgiem pielāgojumiem.

Saskaņā ar 2. pantu Regulā (EK) Nr. 390/2001 Turcijas pievienošanās partnerības principi, prioritātes, starpposma mērķi un nosacījumi ir izklāstīti pielikumā, kurš ir šā lēmuma neatņemama sastāvdaļa.

**2. pants**

- (3) Kopienas palīdzība ir atkarīga no būtiskiem elementiem un jo īpaši no panākumiem Kopenhāgenas kritēriju izpildē. Ja

Pievienošanās partnerības izpildi attiecīgā gadījumā pārrauga Asociācijas līguma iestādes ar kompetento Padomes struktūru starpniecību, kurām Komisija regulāri ziņo.

<sup>(1)</sup> OV L 58, 28.2.2001., 1. lpp.

*3. pants*

Šis lēmums stājas spēkā trešajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2001. gada 8. martā

*Padomes vārdā —*  
*priekšsēdētājs*  
K. LARSSON

---

## PIELIKUMS

## TURCIJA: PIEVIEŅOŠANĀS PARTNERĪBA 2000

## 1. IEVADS

Helsinku Eiropadome (1999. gada 10. un 11. decembrī) izteica atzinību par pozitīvo notikumu attīstību Turcijā, kā arī par tās nodomu turpināt reformu, lai izpildītu Kopenhāgenas kritērijus. Turcija ir kandidātvalsts, kuru nolemts uzņemt Savienībā, pamatojoties uz tādiem pašiem kritērijiem, kādus piemēro citām kandidātvalstīm.

Tās sanāksmē Helsinkos Eiropadome nolēma, ka pievienošanās partnerību izstrādās, "pamatojoties uz iepriekšējās Eiropadomes secinājumiem". Tajā jāiekļauj pievienošanās procesa sagatavošanās darbu prioritātes, ievērojot politiskos un ekonomiskos kritērijus un dalībvalsts saistības kopā ar Kopienas tiesību kopuma pieņemšanas valsts programmu.

Tās sanāksmē Luksemburgā 1997. gada decembrī Eiropadome nolēma, ka pievienošanās partnerība būs uzlabotās pirmspievienošanās stratēģijas galvenā iezīme, kas vienā sistēmā mobilizēs visas palīdzības formas kandidātvalstīm. Šādi ES virza savu palīdzību saskaņā ar katras kandidātvalsts īpašajām vajadzībām, lai sniegtu atbalstu konkrētu grūtību pārvarēšanai, ņemot vērā pievienošanās perspektīvu.

Pilnībā ievērojot šo nostāju, Komisija 2000. gada 26. jūlijā izvirzīja priekšlikumu par regulas pieņemšanu vienotas sistēmas izveidei, lai koordinētu visus ES finansālās palīdzības avotus Turcijai pirms pievienošanās, un jo īpaši pievienošanās partnerības izveidei. Šī pamatregula attiecībā uz Turciju ir izstrādāta tāpat kā Regula desmit Centrāleiropas un Austrumeiropas kandidātvalstīm. (Padomes Regula (EK) Nr. 622/98 (OV L 85, 20.3.1998., 1. lpp.).

Pirmā pievienošanās partnerība būs paredzēta Padomes Regulā par Turcijas pievienošanās partnerības izveidi. Priekšlikumu par šo pievienošanās partnerību ir izteikusi Komisija pēc konsultēšanās ar Turciju un pamatojoties uz principiem, prioritātēm, starpposma mērķiem un nosacījumiem, kādus noteikusi Padome. Tajā ir ņemta vērā analīze, kas veikta 2000. gada kārtējā pārskatā par Turcijas panākumiem virzībā uz dalību.

## 2. MĒRĶI

Pievienošanās partnerības mērķis ir vienotā sistēmā iekļaut turpmākā darba prioritārās jomas, kas noteiktas Komisijas 2000. gada kārtējā ziņojumā par Turcijas panākumiem virzībā uz Eiropas savienību, pieejamos finanšu līdzekļus, ar ko palīdzēt Turcijai īstenot šīs prioritātes, un nosacījumus, kas attieksies uz minēto palīdzību. Pievienošanās partnerība dod pamatu daudziem politikas instrumentiem, kurus izmantos, lai palīdzētu kandidātvalstīm sagatavoties dalībai. Sagaidāms, ka Turcija, pamatojoties uz šo pievienošanās partnerību, līdz gada beigām pieņems Kopienas tiesību kopuma pieņemšanas valsts programmu. Tā nav šīs partnerības neatņemama sastāvdaļa, bet partnerībā iekļautajām prioritātēm jābūt ar to saderīgām.

## 3. PRINCIPI

Galvenās prioritārās jomas, kas noteiktas katrai kandidātvalstij, attiecas uz šīs valsts spēju uzņemties saistības izpildīt Kopenhāgenas kritērijus, saskaņā ar kuriem ir šādas prasības attiecībā uz dalību:

- ir panākta stabilitāte tajās kandidātvalsts institūcijās, kas nodrošina demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesību ievērošanu un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību,
- ir funkcionējoša tirgus ekonomika, kā arī spēja tikt galā ar konkurences spiedienu un tirgus konjunktūru Savienībā,
- ir spēja uzņemties dalības saistības, tostarp stingri ievērot politiskās, ekonomikas un monetārās savienības mērķus.

Tās sanāksmē Madriidē Eiropadome uzsvēra vajadzību kandidātvalstīm pielāgot to administratīvās struktūras, lai pēc pievienošanās nodrošinātu Kopienas politikas saskaņotu īstenošanu. Luksemburgā tā uzsvēra, ka Kopienas tiesību kopuma transponēšana tiesību aktos ir nepieciešama, bet pati par sevi nav pietiekama; tā ir vajadzīga, lai nodrošinātu, ka to faktiski piemēro.

Tās sanāksmē Helsinkos Eiropadome no jauna apstiprināja, ka pievienošanās process ir aptverošs un ka vienotā sistēmā ir iekļautas trīspadsmit kandidātvalstis. Kandidātvalstis pievienošanās procesā piedalās ar vienādiem nosacījumiem. Eiropadome paziņoja, ka tām jābūt kopējām Eiropas Savienības vērtībām un mērķiem, kas norādīti Līgumos. Šajā sakarā Eiropadome uzsvēra mierīgas domstarpību izšķiršanas principu un mudināja kandidātvalstis pielikt visas pūles, lai atrisinātu jebkurus neatrisinātus robežu strīdus un citus saistītus jautājumus. Ja tas nav iespējams, tad tām pieņemamā termiņā šī lieta jāiesniedz izskatīšanai Starptautiskajā Tiesā.

Eiropadome arī izdarīja secinājumu, ka tā, vēlākais līdz 2004. gada beigām, pārskatīs situāciju attiecībā uz visiem neatrisinātiem strīdiem, jo īpaši saistībā ar šo strīdu netiešo ietekmi uz pievienošanās procesu un ar mērķi sekmēt to izšķiršanu Starptautiskajā Tiesā.

Turklāt Eiropadome uzsvēra, ka Turcija gūs labumu no pirmspievienošanās stratēģijas, kas sekmēs un atbalstīs tās reformas un ievērojami uzlabos politisko dialogu, akcentējot sekmīgu virzību politisko pievienošanās kritēriju izpildē, pievēršot īpašu uzmanību cilvēktiesību jautājumam, kā arī Helsinku Eiropadomes secinājumu 4. punktā un 9. punkta a) apakšpunktā minētajiem jautājumiem; šādā veidā Eiropas Savienība mudina Turciju kopā ar visām pārējām pusēm turpināt atbalstīt ANO Ģenerālsēkretāra centienus gūt sekmīgus rezultātus procesā, kura mērķis ir Kipras problēmas pilnīgs atrisinājums.

#### 4. PRIORITĀTES UN STARPPOSMA MĒRĶI

Komisijas kārtējos ziņojumos ir uzsvērts, cik daudz pūļu kandidātvalstīm vēl jāpieliek dažās jomās, lai sagatavotos dalībai. Šīs situācijas dēļ jānosaka starpposmi prioritāšu īstenošanai un katrai prioritātei jānosaka precīzi mērķi, kuri jāizvirza sadarbībā ar attiecīgajām valstīm un no kuru īstenošanas būs atkarīgs piešķirtās palīdzības apmērs, kā arī panākumi sarunās ar dažām valstīm un jaunu sarunu sākšanā ar pārējām valstīm. Prioritātes un starpposma mērķi pievienošanās partnerībā ir iedalīti divās grupās – īstermiņa grupā un vidēja termiņa grupā. Tās prioritātes un starpposma mērķi, kas minēti īstermiņa grupā, ir izraudzīti, pamatojoties uz to, ka Turcija tos reāli varēs izpildīt vai to izpildē ievērojami pārvirzīties uz priekšu līdz 2001. gada beigām. Vidēja termiņa grupā minēto prioritāšu īstenošana varētu aizņemt vairāk par vienu gadu, bet darbam arī pie šīm prioritātēm, ja vien iespējams, jāsākas 2001. gadā.

Pievienošanās partnerība norāda prioritārās jomas Turcijas dalības sagatavošanas darbiem. Tomēr Turcijai vienai jārisina arī kārtējā ziņojumā identificētie jautājumi. Svarīgi arī tas, lai Turcija pildītu tiesību aktu tuvināšanas un Kopienas tiesību kopuma īstenošanas saistības atbilstoši saistībām, ko tā uzņēmusies saskaņā asociācijas līgumu, muitas savienību un saistītiem EK un Turcijas Asociācijas padomes lēmumiem, piemēram, par tirdzniecības režīmu attiecībā uz lauksaimniecības produktiem. Jāatgādina, ka Kopienas tiesību kopuma transponēšana tiesību aktos pati par sevi nav pietiekama; būs arī jānodrošina, ka šos tiesību aktus piemēro faktiski pēc tādiem pašiem standartiem kā Savienībā. Visās šīs turpmāk uzskaitītajās jomās ir vajadzīga ticama un efektīva Kopienas tiesību kopuma īstenošana un piemērošana.

Balstoties uz analīzi Komisijas Kārtējā ziņojumā, Turcijai ir noteiktas šādas īstermiņa un vidēja termiņa prioritātes un starpposma mērķi.

##### 4.1. Īstermiņa prioritātes (2001)

###### *Uzlabots politiskais dialogs un politiskie kritēriji*

- Saskaņā ar Helsinku Eiropadomes secinājumiem politiskā dialoga sakarā stingri atbalstīt ANO Ģenerālsēkretāra centienus gūt sekmīgus rezultātus procesā, kura mērķis ir panākt pilnīgu atrisinājumu Kipras problēmai.
- Nostiprināt tiesiskas un konstitucionālas garantijas tiesībām uz vārda brīvību atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10. pantam. Šādā sakarā risināt to cilvēku situāciju, kuriem ir piespriests cietumsods par savu uzskatu paušanu.
- Nostiprināt tiesiskas un konstitucionālas garantijas tiesībām uz biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību un veicināt pilsoniskas sabiedrības attīstību.
- Stiprināt tiesību normas un veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai pastiprinātu cīņu pret spīdzināšanu, un nodrošināt, ka tiek ievērota Eiropas Konvencija par spīdzināšanas novēršanu.
- Tiesas procedūras attiecībā uz iepriekšējo apcietinājumu saskaņot ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas noteikumiem un ar spīdzināšanas novēršanas komitejas ieteikumiem.
- Stiprināt iespējas saņemt likumīgu atlīdzību pret visiem cilvēktiesību pārkāpumiem.
- Pastiprināt mācības par cilvēktiesību jautājumiem tiesībaizsardzības amatpersonām savstarpējā sadarbībā ar atsevišķām valstīm un starptautiskām organizācijām.
- Uzlabot tiesu iestāžu, ieskaitot Valsts Drošības tiesu, darbību un efektivitāti atbilstoši starptautiskiem standartiem. Jo īpaši stiprināt tiesnešu un prokuroru mācības par Eiropas Savienības tiesību aktiem, tostarp cilvēktiesību jomā.
- Paturēt spēkā *de facto* nāvessoda moratoriju.

- Atcelt visas tiesību normas, kas Turcijas iedzīvotājiem aizliedz televīzijas un radio apraidēs lietot savu dzimto valodu.
- Izstrādāt visaptverošu pieeju, ar kuru samazinātos reģionālas neatbilstības un jo īpaši uzlabotos situācija dienvidaustrumos, lai pilnveidotu saimnieciskās, sociālās un kultūras iespējas visiem pilsoņiem.

#### *Ekonomiskie kritēriji*

- Nodrošināt pašreizējās deflācijas un strukturālo reformu programmas īstenošanu, kas saskaņota ar SVF un Pasaules banku, jo īpaši nodrošināt valsts izdevumu kontroli.
- Steidzīgi īstenot finanšu nozares reformu ar mērķi nodrošināt pārredzamību un uzraudzību.
- Izstrādāt pirmspievienošanās fiskālās uzraudzības procedūru, kurā ietilpst ikgadēja paziņošana par fiskālajām pozīcijām saskaņā ar ES procedūrām un pirmspievienošanās ekonomikas programmas uzraudzība. Šīs programmas mērķis ir sagatavot valsti dalībai ar visaptverošas ekonomikas programmas palīdzību.
- Turpināt lauksaimniecības reformas.
- Turpināt valsts objektu privatizāciju, ņemot vērā sociālo elementu.

#### *Iekšējais tirgus*

- Intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma tiesības: turpināt intelektuālā īpašuma tiesību aktu pielīdzināšanu un stiprināt cīņu pret pirātismu.
- Preču brīva aprīte: paātrināt Eiropas standartu, sertifikācijas un atbilstības novērtēšanas un marķēšanas saskaņošanu; sākt ar aprikojumu un mācībām pastiprināt esošās tirgus uzraudzības un atbilstības novērtēšanas struktūras; paātrināt darbu saistībā ar atsevišķām nozarēm (pārtikas produkti, farmaceitiskie līdzekļi, kosmētiskie līdzekļi, tekstilpreces) un vispārējiem likumiem, iestrādājot jaunas un vispārējas pieejas principus, kā arī radīt saderīgu administratīvo infrastruktūru; likvidēt tehniskus tirdzniecības šķēršļus.
- Konkurence: pielāgot tiesību aktus, ar kuriem piešķir atbildību par valsts atbalsta kontroli, lai nodrošinātu pamatu pārredzamībai un regulārai valsts atbalsta pārraudzīšanai.
- Valsts iepirkums: sākt pieskaņošanu Kopienas tiesību kopumam, jo īpaši viešot iepirkuma sistēmā lielāku pārredzamību un atbildību.

#### *Nodokļu politika*

- Sākt akcīzes nodokļu un PVN saskaņošanu, jo īpaši saistībā ar likmēm, neapliekamo darījumu raksturu, nodokļa piemērošanas jomu un nodokļu struktūru; nodrošināt, ka jauni nodokļu pasākumi ir saskaņā ar rīcības kodeksa uzņēmējdarbības aplīkšanai ar nodokļiem principiem, un likvidēt jebkuru diskriminējošu pasākumu.

#### *Lauksaimniecība*

- Attīstīt funkcionējošu zemes reģistru, dzīvnieku identifikācijas sistēmas, augu pasu sistēmas un uzlabot administratīvās struktūras, lai pārraudzītu lauksaimniecības tirgu un īstenotu vides, struktūrpolicies un lauku attīstības pasākumus.
- Izstrādāt atbilstošu stratēģiju, lai pielīdzinātos Kopienas tiesību aktiem veterinārijas un augu veselības jomā, par pirmo prioritāti nosakot to likumu saskaņošanu, kuri attiecas uz dzīvnieku un augu slimību apkarošanu un izpildes spēju, jo īpaši laboratorisko pārbaužu, pārbaudes pasākumu un konstatāciju, uzlabošanu.

#### *Zivsaimniecība*

- Izveidot administratīvās struktūras, kas pārraudzītu zvejniecības resursu izmantošanu, tirgus un strukturālo attīstību, uzlabojot līdzekļu pārvaldības politiku, kontroles pasākumus un zvejas flotes reģistru.

#### *Transports*

- Pieņemt programmu, ar kuras palīdzību pārņemt Kopienas tiesību kopumu transporta jomā.
- Sākt saskaņot likumus attiecībā uz jūras drošības standartiem; īstenot un piemērot drošības standartus.

- Pieņemt jūras transporta rīcības plānu par klasificēšanas sabiedrību uzraudzību un Turcijas karogu reģistra snieguma uzlabošanu.
- Sākt stiprināt jūrlietu pārvaldi, jo īpaši karoga valsts kontroli.

#### *Statistika*

- Pieņemt stratēģiju turpmākai statistikas, jo īpaši demogrāfijas un sociālās statistikas, reģionālās statistikas, uzņēmējdarbības statistikas, ārējās tirdzniecības un lauksaimniecības statistikas, attīstībai.
- Pielīdzināt ES standartiem uzņēmumu reģistru.

#### *Nodarbinātība un sociālie jautājumi*

- Pieņemt stratēģiju un sīki izstrādātu programmu, ar kuras palīdzību panākt atbilstību Kopienas tiesību kopumam.
- Papildus stiprināt centienus atrisināt bērnu darba problēmu.
- Nodrošināt nosacījumus aktīvam un autonomam dialogam, tai skaitā nodrošinot arodbiedrību tiesību ievērošanu un atceļot ierobežojošus noteikumus arodbiedrību darbībai.
- Atbalstīt sociālo partneru resursu palielināšanas centienus, Kopienas tiesību kopuma izstrādāšanai un īstenošanai.

#### *Enerģētika*

- Ieviest programmu ES tiesību kopuma pieņemšanai enerģētikas jomā.
- Izveidot neatkarīgu pārvaldes iestādi elektroenerģijas un gāzes nozarēs; piešķirt pilnvarojumu un līdzekļus uzdevumu efektīvai veikšanai.
- Sagatavoties iekšējā enerģijas tirgus izveidei, īpaši direktīvām elektroenerģijas un dabasgāzes jomās, un tirgu atvēršanai.

#### *Telekomunikācija*

- Panākt atbilstību ES tiesību kopumam licencēšanas, savienojumu un universālā pakalpojuma jomā; vēl vairāk pilnveidot liberalizācijas vajadzības.
- Palielināt neatkarīgās pārvaldes iestādes resursus, t.i., pastiprināt tās spēju īstenot noteikumus.

#### *Reģionālā politika un strukturālo instrumentu koordinēšana*

- Sagatavot NUTS klasifikāciju saskaņā ar Kopienas noteikumiem.
- Pieņemt stratēģiju efektīvas reģionālās politikas attīstībai.
- Sākt ieviest reģionālās politikas kritērijus projektu atlasē Turcijas plānošanas procesā.

#### *Kultūra un audiovizuālā politika*

- Sākt tiesību aktu pielīdzināšanu audiovizuālās politikas jomā, jo īpaši attiecībā uz direktīvu "Televīzija bez robežām".

#### *Vide*

- Pieņemt sīki izstrādātu, katrai direktīvai specifisku programmu *acquis* pārņemšanai.
- Pārņemt direktīvu par ietekmes uz vidi novērtējumu.
- Izstrādāt ieguldījumu finansēšanas plānu (katrai direktīvai specifisku), balstoties uz pielīdzināšanas izmaksu aprēķiniem un valsts un privāto finanšu avotiem par katru gadu.

#### *Tieslietas un iekšlietas*

- Izstrādāt informācijas un izglītošanas programmas par likumdošanu un ierašām Eiropas Savienībā tieslietu un iekšlietu jomā.
- Uzlabot cīņu pret organizēto noziedzību, narkotiku kontrabandu un korupciju, stiprināt spēju cīnīties pret naudas atmazgāšanu.

*Muita*

- Turpināt pielīdzināt tiesību aktus par brīvajām zonām, kā arī nodrošināt jaunā Muitas kodeksa un tā īstenošanas noteikumu piemērošanu.

*Administratīvās un tiesu darbības pastiprināšana*

- Uzlabot valsts pārvaldes darbības pieņem, īstenot un pārzināt Kopienas tiesību kopumu, jo īpaši izmantojot mācības un attiecīgu koordinēšanu starp ministrijām, tostarp efektīvas robežkontroles attīstību, lai novērstu nelegālu imigrāciju un nelegālu cilvēku un narkotiku tirdzniecību.
- Paātrināt valsts pārvaldes modernizāciju, ieskaitot attiecīgo pārvaldes institūciju stiprināšanu.
- Stiprināt finanšu kontroles funkcijas, uzlabot muitas pārvaldes darba ražīgumu un modernizēt nodokļu administrāciju, palielināt krāpšanas apkarošanas spējas; pastiprināt veterināri sanitārās un fitosanitārās pārbaudes arī pie robežām, pārstrukturizēt un modernizēt pārtikas pārbaudes pārvadi; uzlabot tiesu sistēmas darbību un papildus sekmēt mācības tiesu iestādēm par Kopienas tiesībām un to piemērošanu.
- Pieņemt tiesisko, administratīvo un budžeta regulējumu (revīzijas nolikums un revīzijas liecība) programmu vadībai.

**4.2. Vidēja termiņa prioritātes***Uzlabots politiskais dialogs un politiskie kritēriji*

- Saskaņā ar Helsinku Eiropadomes secinājumiem politiskā dialoga sakarā un, atbilstoši mierīgas domstarpību izšķiršanas principam, saskaņā ar ANO hartu pielikt visas pūles, lai atrisinātu jebkurus neatrisinātus robežu strīdus un citus saistītus jautājumus, kā minēts Helsinku Eiropadomes secinājumu 4. punktā.
- Garantēt, ka indivīdiem bez diskriminācijas un neatkarīgi no viņu valodas, rases, ādas krāsas, dzimuma, politiskā uzskata, filozofiskās un reliģiskās pārliecības ir pilnas tiesības uz visām cilvēktiesībām un pamatbrīvībām. Turpmāk izstrādāt nosacījumus domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvībai.
- Izskatīt Turcijas konstitūciju un citus attiecīgos tiesību aktus, lai garantētu visu Turcijas pilsoņu tiesības un brīvības, kā izklāstīts Eiropas Cilvēktiesību konvencijā; nodrošināt šādu tiesisku reformu īstenošanu un atbilstību praksei ES dalībvalstīs.
- Atcelt nāves sodu, parakstīt un ratificēt Eiropas Cilvēktiesību tiesas 6. protokolu.
- Ratificēt Starptautisko paktu par civilajām un politiskajām tiesībām un tā fakultatīvo protokolu, kā arī Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām.
- Pielāgot ieslodzījuma nosacījumus cietumos, lai tos pielīdzinātu ANO Standarta noteikumu minimumam attieksmei pret ieslodzītajiem un citām starptautiskām normām.
- Pielāgot valsts drošības padomes kā valdības padomdevējas iestādes konstitucionālo lomu atbilstoši EU dalībvalstu praksei.
- Izbeigt esošo ārkārtas stāvokli dienviņdesmitos.
- Nodrošināt kultūras daudzveidību un garantēt kultūras tiesības visiem pilsoņiem neatkarīgi no viņu izcelsmes. Jāatceļ jebkuras tiesību normas, kas traucē šo tiesību esībai, tostarp izglītības jomā.

*Ekonomiskie kritēriji*

- Pabeigt privatizācijas procesu.
- Pabeigt lauksaimniecības un finanšu nozares reformu.
- Nodrošināt pensiju un sociālā nodrošinājuma shēmas ilgtspējību.
- Nodrošināt labāku vispārējo izglītības un veselības līmeni, īpašu uzmanību veltot jaunajai paaudzei un mazāk attīstītiem reģioniem.

*Iekšējais tirgus*

- Preču brīva aprīte: pilnīga pieskaņošanās ES tiesību kopumam; pilnīga Eiropas standartu pielīdzināšana; esošo sertifikācijas, tirgus uzraudzības un atbilstības novērtēšanas struktūru pilnīga nostiprināšana.

- Uzņēmējdarbības tiesības: pilnīga pieskaņošanās ES tiesību kopumam.
- Datu aizsardzība: pilnīga tiesību aktu pielīdzināšana un īstenošana.
- Brīva kapitāla aprite: pilnīgas atbilstības panākšana, jo īpaši atceļot ierobežojumus ārvalstu ieguldītājiem.
- Konkurence: pilnīga pielīdzināšanās ES tiesību kopumam attiecībā uz valsts atbalstiem, ieskaitot reģionālās palīdzības sistēmas, un pielīdzināt tiesību aktus attiecībā uz monopoluzņēmumiem un uzņēmumiem, kas izmanto īpašas tiesības.
- Valsts iepirkums: pilnīga atbilstība Kopienas tiesību kopumam; nodrošināt efektīvu tā īstenošanu un piemērošanu.

#### *Nodokļu politika*

- Attiecīgās valsts tiesību aktu pilnīga atbilstība ES tiesību kopumam.

#### *Lauksaimniecība*

- Pabeigt sagatavošanas darbus, lai panāktu atbilstību Kopienas tiesību kopumam lauksaimniecības politikā un lauku attīstības politikā.
- Modernizēt pārtikas pārstrādes uzņēmumus (gaļas, piena pārstrādes uzņēmumus), lai tie atbilstu higiēnas un veselības aizsardzības standartiem un lai turpinātu pārbaudes un diagnostikas iekārtu ieviešanu.

#### *Zivsaimniecība*

- Pabeigt attīstīt spēju īstenot un ieviest kopējo zivsaimniecības politiku.
- Turpināt uzlabot vispārējās kvalitātes standartus un zvejniecības produktu drošumu Turcijā.

#### *Transports*

- Pabeigt autotransporta tiesību aktu (pieeja tirgum, ceļu satiksmes drošība, noteikumi attiecībā uz bīstamo kravu un nodokļu politiku), dzelzceļa, gaisa transporta (jo īpaši lidojumu drošība un gaisa satiksmes pārvaldība) un iekšējo ūdensceļu tiesību aktu pielīdzināšanu.
- Nodrošināt efektīvu transporta tiesību aktu īstenošanu un piemērošanu, jo īpaši attiecībā uz kuģošanas drošību.
- Sagatavot Turcijas transporta (jo īpaši jūras un autotransporta) floti tehniskajām normām, kas ļaus pilnībā iekļauties vietējā tirgū.

#### *Ekonomikas un monetārā savienība*

- Grozīt likumu par centrālo banku, lai varētu ņemt daļību Eiropas centrālo banku sistēmā.
- Panākt pilnīgu centrālās bankas neatkarību no valdības.

#### *Statistika*

- Pieņemt ar ES saderīgas metodes un ierašas, jo īpaši attiecībā uz IKP aprēķinu, saskaņotiem patēriņa cenu indeksiem, īstermiņa rādītājiem, sociālo statistiku, uzņēmumu reģistru un maksājumu bilanci.
- Vēl vairāk pielīdzināt makroekonomikas statistiku Kopienas tiesību kopumam statistikas jomā.
- Nodrošināt atbilstošu personāla apmācību un uzlabot administratīvās darbības.

#### *Nodarbinātība un sociālie jautājumi*

- Likvidēt esošos sieviešu diskriminācijas veidus un visus diskriminācijas veidus, pamatojoties uz dzimumu, rasi, etnisko izcelsmi, reliģiju vai pārliecību, invaliditāti, vecumu vai seksuālo orientāciju.
- Iestrādāt ES tiesību aktus darba tiesību, vienlīdzīgas attieksmes pret sievietēm un vīriešiem, arodveselības un darba drošības, kā arī sabiedrības veselības aizsardzības jomā, pastiprināt saistītās un sociālā nodrošinājuma koordinēšanas administratīvās struktūras.
- Nodrošināt Kopienas tiesību kopuma sociālās politikas un nodarbinātības politikas jomā efektīvu īstenošanu un piemērošanu.

- Izstrādāt valsts nodarbinātības stratēģiju, lai vēlāk iekļautos Eiropas nodarbinātības stratēģijā, tostarp sākot kopīgo nodarbinātības pārskatīšanu, un šajā sakarā attīstīt spējas uzraudzīt darba tirgus un sociālo attīstību, jo īpaši esošo un paātrināto strukturālo izmaiņu ietekmi.
- Vēl vairāk attīstīt sociālo aizsardzību, īpaši stiprinot sociālās nodrošinājuma shēmas reformu ar nolūku to padarīt finansiāli ilgtspējīgu, vienlaikus nostiprinot sociālā nodrošinājuma tīklu.

#### *Enerģētika*

- Pārstrukturizēt energoapgādes uzņēmumus un vēl vairāk atvērt dažādās nozares; stiprināt administratīvās un reglamentējošās struktūras.
- Nodrošināt attiecīgās valsts tiesību aktu pilnīgu atbilstību ES tiesību kopumam.

#### *Telekomunikācija*

- Pabeigt Kopienas tiesību aktu pārņemšanu.
- Izstrādāt visaptverošu politiku visai komunikācijas nozarei.

#### *Reģionālā politika un strukturālo instrumentu koordinēšana*

- Izstrādāt valsts politiku ekonomiskajai un sociālajai kohēzijai ar nolūku samazināt iekšējās nevienādības, ieskaitot daudzgadu budžeta plānošanas procedūras un uzraudzības, aplēses un novērtēšanas struktūru izveidi.

#### *Kultūra un audiovizuālā politika*

- Pabeigt tiesību aktu pielīdzināšanu audiovizuālajā jomā un stiprināt neatkarīgas televīzijas un radio pārvaldes iestādes efektivitāti.

#### *Vide*

- ES tiesību kopuma vides jomā īstenošana un piemērošana, jo īpaši izstrādājot vispārējus likumus un nozares tiesību aktus, līdz ar iestāžu kompetences, administratīvo un monitoringa spēju stiprināšanu, lai nodrošinātu vides aizsardzību.
- Īstenot Kopienas tiesību kopumu, īpašu uzmanību veltot vispārējiem likumiem, horizontālajiem tiesību aktiem un tiesību aktiem dabas aizsardzības, ūdens kvalitātes un atkritumu apsaimniekošanas jomā; realizēt atkritumu apsaimniekošanas stratēģiju.
- Izveidot monitoringa tīklus un atļauju izsniegšanas procedūras, kā arī vides inspekcijas, tostarp vākt datus.
- Integrēt noturīgas attīstības principus visu citu nozaru politikas noteikšanā un īstenošanā.
- Īstenot un piemērot direktīvu par ietekmes uz vidi novērtējumu.

#### *Muita*

- Pabeigt tiesību aktu pielīdzināšanu, jo īpaši attiecībā uz brīvajām zonām, divējāda lietojuma precēm un tehnoloģijām, atdarinājumiem, kā arī viltotām un pirātprecēm.

#### *Tieslietas un iekšlietas (TI)*

- Izstrādāt mācību programmas par Kopienas tiesībām un par Kopienas tiesību kopumu tieslietās un iekšlietās īstenošanu.
- Turpmāk attīstīt un stiprināt TI institūcijas, lai jo īpaši nodrošinātu policijas atbildību.
- Pieņemt ES tiesību kopumu datu aizsardzības jomā, lai varētu ņemt pilnu līdzdalību Šengenas Informācijas sistēmā un Eiropolā.
- Tiesību aktus, kas saistīti ar vīzām, un ierašas sākt pielīdzināt tiem, ko piemēro Eiropas Savienībā.
- Pieņemt un īstenot ES tiesību kopumu un ierašas par migrāciju (uzņemšanu, atpakaļuzņemšanu, izraidīšanu), lai novērstu nelegālu migrāciju.
- Turpināt stiprināt robežu pārvaldību un sagatavoties Šengenas Konvencijas pilnai īstenošanai.

- Atcelt ģeogrāfisko atrunu attiecībā uz 1951. gada Ženēvas konvenciju patvēruma jomā, kā arī paplašināt izmitināšanas iespējas un attīstīt sociālo nodrošinājumu bēgļiem.
- Pieņemt un īstenot ES tiesību kopumu korupcijas, cīņas pret narkotikām, organizētās noziedzības, naudas atmazgāšanas jomā un tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās un civilīetās jomā; vēl vairāk pastiprināt starptautisko sadarbību minētajās jomās.

#### *Administratīvās un tiesu darbības pastiprināšana*

- Pabeigt valsts pārvaldes modernizācijas reformu, lai nodrošinātu Kopienas politikas efektīvu pārzināšanu, ieskaitot robežu pārvaldības stiprināšanu un sagatavošanos Šengenas konvencijas pilnai īstenošanai.
- Pilnveidot likumīgu pamatu iekšējai un ārējai finanšu kontrolei; pabeigt centrālās organizācijas izveidi valdībā iekšējās revīzijas, kontroles funkciju saskaņošanai; pabeigt iekšējās revīzijas, kontroles struktūrvienību izveidi izdevumu centros; panākt valsts iekšējo kontroleru un revidentu "funkcionālo neatkarību" gan centralizētā, gan decentralizētā līmenī, kā arī iepriekšēju finanšu kontroli; izdot revīzijas rokasgrāmatu un izstrādāt revīzijas liecību ES fondu kontrolei.
- Pabeigt teritoriālo reformu un izstrādāt reģionālās un pašvaldību pārvaldības koncepciju.
- Izveidot operatīvas struktūras reģionu līmenī un pastiprināt esošās administratīvās struktūras, kas nodarbojas ar reģionu attīstību.

## 5. PROGRAMMU IZSTRĀDE

Laika posmā no 1996. gada līdz 1999. gadam Turcija ir saņēmusi subsīdijas EUR 376 miljonu apmērā, kas vidēji gadā ir tikai nedaudz vairāk par EUR 90 miljoniem. Sākot no 2000. gada šis gada assignējums Turcijai ir noteikts 15 % apmērā no MEDA divpusējās apropriācijas papildus fondiem, kas paredzēti divu Eiropas stratēģijas un pirmspievienošanās stratēģijas regulu ietvaros. Pirmajā regulā, kas pieņemta 2000. gada aprīlī, ir paredzēti EUR 5 miljoni gadā trīs gadu laikā, lai īstenotu pasākumus ar mērķi pastiprināt EK un Turcijas muitas savienību. Otrā regula, kas ir pieņemšanas procesā, ir saistīta ar tādu pasākumu īstenošanu, kuru mērķis ir sekmēt ekonomikas un sociālo attīstību Turcijā, un tā paredz EUR 45 miljonus gadā trīs gadu laika posmā.

Visi šie līdzekļi ir paredzēti pirmspievienošanās sagatavošanas darbiem. 2000. gadā ir šāds pārdalījums:

- 50 % apropriāciju atvēlēs strukturālajām un nozaru reformām, kuru mērķis jo īpaši ir saskaņot Turcijas tiesību aktus ar ES tiesību kopumu. Reformas atbalstīs ar strukturālu pielāgojumu mehānismu palīdzību; to mērķis ir palīdzēt Turcijai uzsākt lielākās strukturālās reformas saskaņā ar "*acquis communautaire*" un ciešā sadarbībā ar SVF un Pasaules banku.
- ar 50 % apropriāciju finansēs citus pasākumus, kuru mērķis ir Turcijas integrācija Eiropas savienībā: palīdzēt Turcijas pārvaldei un institūcijām attīstīt spējas īstenot Kopienas tiesību kopumu (izveidojot institūcijas); palīdzēt Turcijai mobilizēt ieguldījumu, kas vajadzīgs, lai pielīdzinātu tās rūpniecību un infrastruktūru Kopienas standartam (ar ieguldījumu atbalstu un reģionu, lauku attīstību). Saskaņā ar šo assignējumu Turcija var daļēji finansēt arī tās līdzdalību Kopienas programmās un aģentūrās, ieskaitot piekto pētniecības un tehniskās attīstības pamatprogrammu (OV L 26, 1.2.1999., 1. lpp.), kā arī izglītības un MVU jomās.

### 5.1. Starptautisko finanšu iestāžu loma

Pievienošanās partnerība ir stimulē un jauns degpunkts sadarbībai starp Turciju un starptautiskajām finanšu iestādēm. Saskaņā ar pievienošanās partnerību saņemtās subsīdijas noder par starta kapitālu, kā arī ietekmēs lielāku attīstības finansēšanas summu saņemšanu no starptautiskajām finanšu iestādēm. Šo procesu ir izstrādājusi Komisija saziņā ar kandidātvalstīm, Eiropas Investīciju banku un starptautiskajām finanšu iestādēm, jo īpaši Pasaules banku, lai sekmētu tādu projektu līdzfinansēšanu, kas saistīti ar pirmspievienošanās prioritātēm. Vienlaikus ir svarīga cieša sadarbība ar citu devēju valstu (dalībvalstu, ārpuskopienas valstu) programmām.

## 6. NOSACĪTĪBA

Kopienas palīdzība projektu finansēšanai ar Turcijas pirmspievienošanās programmu starpniecību ir atkarīga no tā, kā Turcija pildīs tās saistības saskaņā ar asociācijas līgumu, muitas savienību un saistītiem EK un Turcijas Asociācijas padomes lēmumiem, piemēram, par lauksaimniecības produktu tirdzniecības režīmu. Jāveic nākamie pasākumi, lai izpildītu Kopenhāģenas kritērijus un jo īpaši lai 2001. gadā gūtu panākumus šīs pievienošanās partnerības īpašo prioritāšu īstenošanā. Nespēja ņemt vērā šos vispārējos nosacījumus var novest pie Padomes lēmuma par finansiālas palīdzības pārtraukšanu, pamatojoties uz ierosinātās vienotās pamatregulas 4. pantu.

## 7. UZRAUDZĪBA

Pievienšanās partnerības īstenošanu uzraudzīs saskaņā ar Asociācijas līguma prasībām. Kā Helsinku Eiropadome uzsvēra, Turcijai ir svarīgi, ka Asociācijas līguma iestādes arī turpmāk ir struktūras, kurās var pārbaudīt Kopienas tiesību kopuma pieņemšanu saskaņā ar tādām pašām procedūrām neatkarīgi no tā, vai sarunas ir vai nav sākušās.

Attiecīgās pievienošanās partnerības iedaļas apspriedīs attiecīgajā apakškomitejā. Asociācijas komiteja apspriež kopējos notikumus, progresu un grūtības tās prioritāšu un starpposma mērķu sasniegšanā, kā arī daudz konkrētākus jautājumus, kurus tai iesniegušas apakškomitejas.

Vispirms *MEDA* pārvaldības komiteja nodrošina, ka lēmumi par finansējumu saskaņā ar trīs tiesību aktiem (*MEDA*, divām regulām par finansēšanu saskaņā ar Eiropas stratēģiju) ir saderīgi kā cits ar citu, tā ar pievienošanās partnerību.

Komisija strādā pie jaunas vienotas regulas jaunās budžeta pozīcijas "Pirmspievienošanās stratēģija attiecībā uz Turciju" īstenošanas (provizorisks budžeta projekts 2001. gadam). Pēc minētās regulas pieņemšanas *Phare* pārvaldības komitejas uzdevums ir uzraudzīt saderību ar pievienošanās partnerību.

---